

Uitkomsten kwartaal sector- rekeningen tweede kwartaal 2008

08

Publicatiedatum CBS-website: 8 oktober 2008

Verklaring van tekens

.	= gegevens ontbreken
*	= voorlopig cijfer
x	= geheim
–	= nihil
–	= (indien voorkomend tussen twee getallen) tot en met
0 (0,0)	= het getal is kleiner dan de helft van de gekozen eenheid
niets (blank)	= een cijfer kan op logische gronden niet voorkomen
2005–2006	= 2005 tot en met 2006
2005/2006	= het gemiddelde over de jaren 2005 tot en met 2006
2005/'06	= oogstjaar, boekjaar, schooljaar enz., beginnend in 2005 en eindigend in 2006
2003/'04–2005/'06	= oogstjaar, boekjaar enz., 2003/'04 tot en met 2005/'06

In geval van afronding kan het voorkomen dat het weergegeven totaal niet overeenstemt met de som van de getallen.

Colofon

Uitgever

Centraal Bureau voor de Statistiek
Henri Faasdreef 312
2492 JP Den Haag

Prepress

Centraal Bureau voor de Statistiek - Facilitair bedrijf

Omslag

TelDesign, Rotterdam

Inlichtingen

Tel. (088) 570 70 70
Fax (070) 337 59 94
Via contactformulier: www.cbs.nl/infoservice

Bestellingen

E-mail: verkoop@cbs.nl
Fax (045) 570 62 68

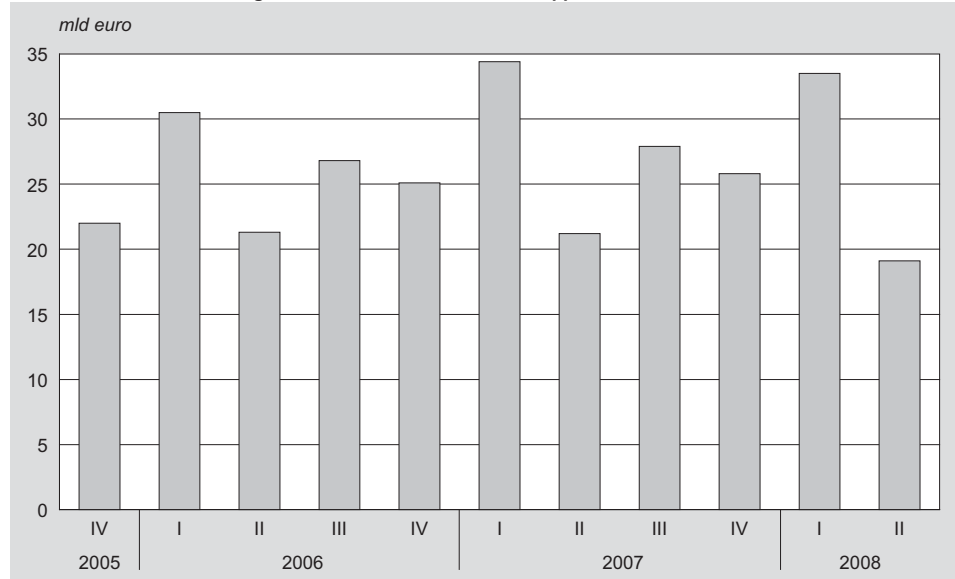
Internet

www.cbs.nl

1. Nettowinst voor belastingen van niet-financiële ondernemingen laagste in bijna drie jaar

De nettowinst voor belasting van niet-financiële vennootschappen daalde in het tweede kwartaal van 2008 met 11,1 procent ten opzichte van het tweede kwartaal van 2007. Met iets meer dan 19 miljard euro bereikte de nettowinst daarmee het laagste niveau sinds drie jaar. Deze daling werd voornamelijk veroorzaakt doordat per saldo meer rente werd betaald en doordat het resultaat van buitenlandse dochters met 8,7 procent daalde tot 8,8 miljard euro. Daarvan werd 6,4 miljard euro uitgekeerd aan de Nederlandse moeders en werd 2,4 miljard euro toegevoegd aan de reserves van buitenlandse dochters.

1. Nettowinst voor belasting van niet-financiële vennootschappen

De productie van niet-financiële vennootschappen groeide met 9,7 procent nog wel fors. Deze groei werd gedeeltelijk veroorzaakt door een flinke stijging van de prijzen. Het intermediair verbruik – dat zijn de goederen en diensten die in het productieproces zijn gebruikt – nam met 12,7 procent nog sterker toe, vooral doordat de prijzen van het intermediair verbruik nog sneller stegen dan die van de productie. De groei van de toegevoegde waarde, die gedefinieerd is als het verschil tussen productiewaarde en intermediair verbruik, viel hierdoor een stuk minder hoog uit en bedroeg 5,7 procent.

Ten opzichte van een jaar eerder nam de beloning van werknemers van niet-financiële vennootschappen toe met 6,3 procent. Dat kwam zowel door een toenemende werkgelegenheid als door een stijging van de cao-lonen.

Zoals gebruikelijk in het tweede kwartaal werd een groot bedrag aan dividend uitgekeerd: 13,1 miljard euro. Daarmee lagen de dividenduitkeringen nog 18,2 procent hoger dan een jaar eerder.

De schulden van de niet-financiële vennootschappen in de vorm van leningen namen in het tweede kwartaal van 2008 met 2,9 procent toe tot 515 miljard euro. De groei betrof zowel kortlopende leningen als leningen afgesloten met een looptijd langer dan een jaar.

2. Monetaire financiële instellingen ondervinden beperkt hinder van financiële crisis

De Nederlandse monetaire financiële instellingen, ofwel banken, hebben in het tweede kwartaal van 2008 slechts in beperkte mate last gehad van de kredietcrisis. Opmerkelijk is dat de uitgezette leningen met bijna 61 miljard euro juist fors toenamen. Zo voorzag de

centrale bank (De Nederlandsche Bank) de andere banken van financiële middelen door hen voor een bedrag van 10 miljard euro aan kortlopende leningen te verstrekken. Maar ook de andere banken zelf verstrekten voor omvangrijke bedragen leningen, vooral aan buitenlandse concernonderdelen en aan andere buitenlandse banken. Verder groeiden ook de aan de niet-financiële vennootschappen verstrekte leningen met 14 miljard nog steeds sterk. De omvang van de leningen aan huishoudens nam echter met 2,4 miljard euro af. Dit kwam vooral doordat banken pakketten hypotheken verkochten aan zogenaamde special purpose vehicles. Zodoende zagen banken deze vorderingen van hun balans verdwijnen.

Bij de schulden van banken valt vooral het grote bedrag op dat aan deposito's werd opgenomen; in het tweede kwartaal ging het om bijna 63 miljard euro. Voor een niet onbelangrijk deel – 28 miljard euro – betrof het deposito's die door banken veilig bij de centrale bank werden weggezet. Dergelijke omvangrijke interbancaire transacties in deposito's zijn onder de huidige marktomstandigheden niet ongebruikelijk.

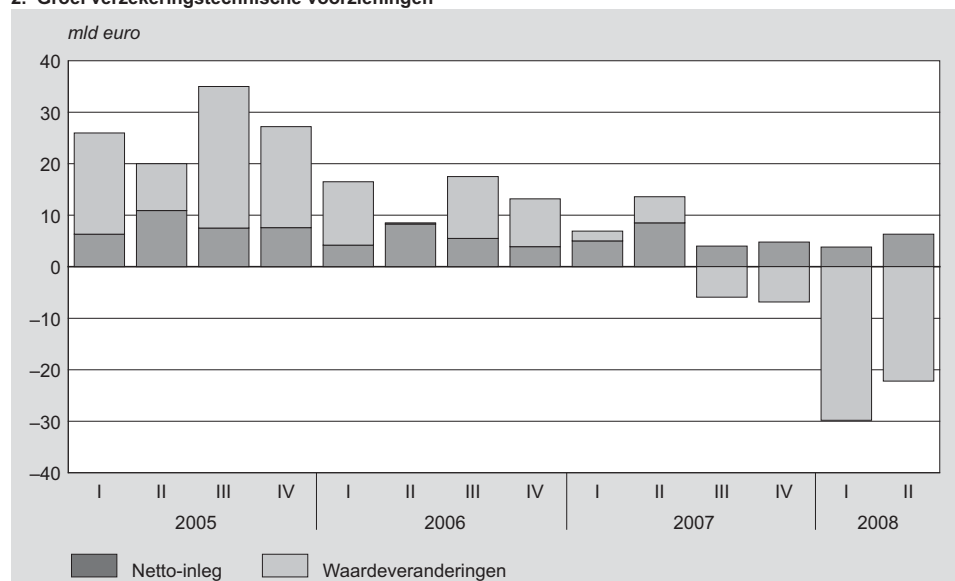
3. Financiële stromen van overige financiële intermediairs komen weer op gang

Bij de overige financiële intermediairs namen de financiële stromen weer toe nadat deze in het eerste kwartaal relatief laag waren geweest. Bij deze instellingen is de tegenhanger van de ontwikkeling bij banken zichtbaar: zij kochten in dit tweede kwartaal weer veel meer hypotheekpakketten van banken aan dan in het eerste kwartaal. Zo nam de omvang van woninghypotheken op hun balans met ruim 10 miljard toe, terwijl er in het eerste kwartaal slechts een groei was van 1,4 miljard euro. Deze zogenaamde securitisaties zijn de belangrijkste oorzaak voor de groei van de verstrekte leningen met ruim 22 miljard euro. De financiering hiervoor kwam mede tot stand door het emitteren van obligaties voor per saldo bijna 36 miljard euro.

4. Wisselend beeld verzekeringsinstellingen en pensioenfondsen

De cijfers over verzekeringsinstellingen en pensioenfondsen gaven in het tweede kwartaal een wisselend beeld te zien. Enerzijds stonden de verzekeringspremies onder druk door toename van concurrentie op de individuele markt. Anderzijds stegen de inkomsten uit vermogen met 10,6 procent ten opzichte van het tweede kwartaal van vorig jaar door een stijging van de rentebaten en ontvangen dividenden. Als gevolg van

2. Groei verzekeringstechnische voorzieningen

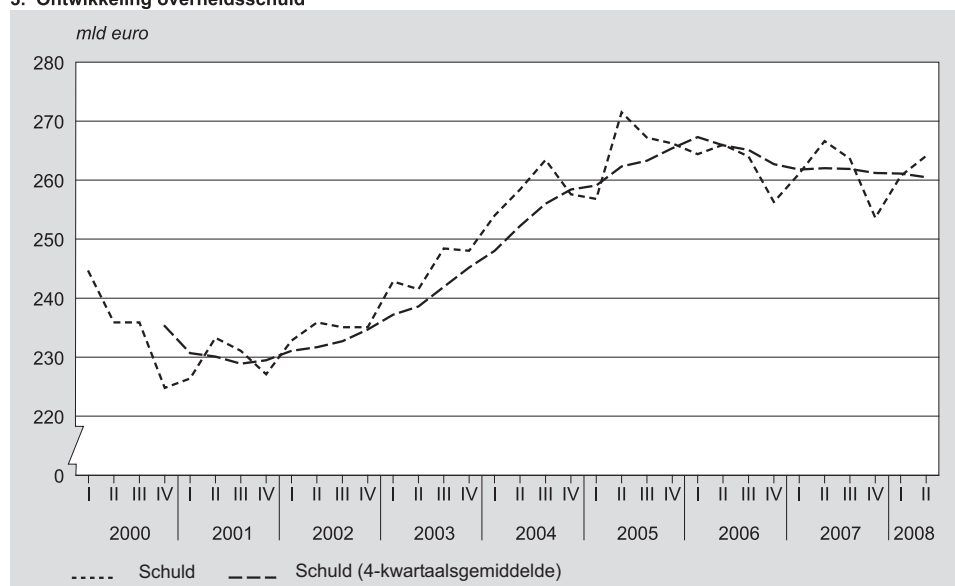
de financiële onrust namen de beleggingen van verzekeraars en pensioenfondsen in waarde af. Als gevolg daarvan namen ook hun uitstaande pensioen- en levensverzekeringsverplichtingen aan huishoudens met bijna 16 miljard euro af. Dat kwam meer dan volledig door de waardedaling van ruim 22 miljard euro. Dit verlies kon slechts zeer gedeeltelijk worden gecompenseerd doordat de ontvangen premies 6,3 miljard euro hoger waren dan de betaalde uitkeringen.

5. Overheid houdt ruim 2 miljard over

De overheid heeft het tweede kwartaal van 2008 goed geboerd. De overheid had een overschot van 2,2 miljard euro. Een jaar geleden was er in het tweede kwartaal nog een tekort van 2,0 miljard euro. Vergeleken met een jaar geleden lagen de inkomsten met 6,3 miljard bijna 10 procent hoger. Voor drie kwart kwam dit door de belasting- en premieontvangsten. Vooral de opbrengsten uit de loonbelasting bleven de Schatkist veel geld opleveren. De overheid hield afgelopen kwartaal ook veel geld over aan inkomen uit vermogen. Dividenduitkeringen en aardgasbaten stegen van 4,1 naar 5,6 miljard euro. De uitgaven namen met 2,0 miljard euro toe. De uitkeringen groeiden met 1,9 procent matig. Wel namen de overheidsinvesteringen inclusief het saldo van aan- en verkopen van grond met 13,9 procent fors toe. De lonen lieten een trendmatige groei van 4,3 procent zien.

De overheidsschuld is vergeleken met een jaar geleden met 2,5 miljard euro gedaald. De schuld nam echter wel met 6,4 miljard euro toe als vergeleken wordt met vorig kwartaal. Het is gebruikelijk dat de schuld in het tweede kwartaal hoger ligt dan in het eerste kwartaal.

3. Ontwikkeling overheidsschuld

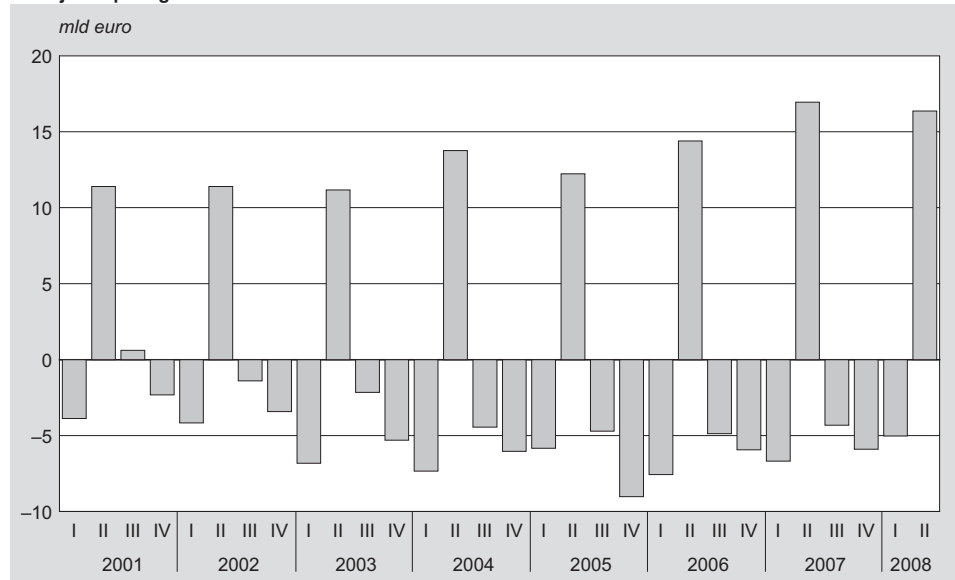

6. Beschikbaar inkomen en consumptie huishoudens groeit licht

Het beschikbaar inkomen gecorrigeerd voor inflatie groeide in het tweede kwartaal van 2008 met slechts 0,8 procent; in het eerste kwartaal was dit nog 5,5 procent. De beloning van werknemers kende wel een flinke ontwikkeling (6,1 procent) door een hoge banengroei (2,0 procent) en een loonontwikkeling van 4,1 procent. In het beschikbaar inkomen werd de loonstijging echter grotendeels gecompenseerd door de sterke stijging (10,2 procent) van de sociale verzekeringspremies.

De volumegroei van de consumptie was met 2,3 procent hoger dan de inkomensgroei. Doordat de consumptie sterker toenam dan het beschikbaar inkomen, liepen de negatieve vrije besparingen van de huishoudens opnieuw op: in vergelijking met het tweede kwartaal 2007 werd 0,5 miljard euro minder gespaard. De spaarquote – ruwweg de besparingen als percentage van het beschikbaar inkomen – kwam 1,2 procent lager uit dan vorig jaar.

4. Vrije besparingen huishoudens

De financiële bezittingen van huishoudens namen in het tweede kwartaal met ruim 12 miljard euro af. Enerzijds namen de spaartegoeden met 9,7 miljard toe, wat te maken had met de uitbetaling van het vakantiegeld, het slechte beursklimaat en een aantrekkelijke rente op spaartegoeden. Die toename is overigens wel fors lager dan in het tweede kwartaal van 2007 (15,6 miljard). Anderzijds hebben huishoudens dit kwartaal opnieuw aandelen verkocht (2,4 miljard euro): sinds begin 2007 is er nu voor 11,3 miljard euro aan aandelen van de hand gedaan. Bovendien zorgde het slechte beursklimaat voor een waardedaling van het aandelenbezit met 3,1 miljard euro (1,4 procent). De levensverzekerings- en pensioenaanspraken die huishoudens hebben daalden zelfs met 22 miljard euro in waarde. Hier tegenover stond een inleg van slechts 6,4 miljard euro. Per saldo waren deze aanspraken aan het eind van het tweede kwartaal 2,1 procent minder groot dan een kwartaal eerder. Het spiegelbeeld van deze ontwikkeling is zichtbaar bij de schulden van de verzekeraars en pensioenfondsen.

Bij de schulden op de balans van huishoudens zijn de opgenomen hypotheekleningen verreweg het belangrijkste. Bij de opname van hypothecaire leningen hebben huishoudens zich in dit kwartaal niet erg laten beïnvloeden door de kredietcrisis. Huishoudens hebben dit kwartaal zelfs iets meer hypotheekleningen opgenomen (8,3 miljard). Dat geldt zowel ten opzichte van het tweede kwartaal van 2007 (7,5 miljard), als in vergelijking met het eerste kwartaal van 2008 (5,7 miljard).

7. Daling saldo primaire inkomens met het buitenland

In het tweede kwartaal is het saldo van ontvangen en betaalde primaire inkomens van Nederland met het buitenland sterk afgenomen ten opzichte van het tweede kwartaal van 2007. Primaire inkomens is inkomen dat wordt ontvangen of betaald aan (vooral) beloningen van werknemers, rente, dividenden en ingehouden winsten. De door Neder-

land ontvangen inkomens stegen met 8,1 miljard euro (18,6 procent), terwijl de betaalde inkomens met 10,4 miljard euro (27,3 procent) toenamen. Het verschil tussen ontvangsten en betalingen kan geheel worden toegeschreven aan de dividenden en ingehouden winsten. Dit duidt erop dat Nederlandse dochters van buitenlandse ondernemingen het relatief gezien beter doen dan buitenlandse dochters van Nederlandse ondernemingen. De dalende trend van het saldo van ontvangen en betaalde primaire inkomens, die zich sinds het eerste kwartaal van 2007 voordoet, is in het tweede kwartaal wel doorbroken.

5. Saldo ontvangen en betaalde primaire inkomens uit het buitenland

